

czíme „Der Ungarischen Herren Consiliariorum, so zu Graetz versamlet Meinungen wegen beschehenen Angriffs auff Wardeyn“ és melyben a névtelen író több okot sorol föl, hogy miért tartja szükségesnek a török részéről ostrom alá fogott Nagy-Várad segítségére sietni (... wie nothwendig man besagter Vestung zu Hülf kommen müsse). Ezek egyike az, hogy

„dass besonders die edelste Gelegenheit der Berge, welche so den berühmten Torckhkayer-Wein herfür bringen, aus dessen theurem Verkauf Ober-Ungern allein sich ernehren kondte, ungebawet ligen bleiben oder nothwendig in der Feindes Hand kommen muss“.

A nyomtatvány végén van egy „Extract ausseines Vornehmnen Herreins Schreiben“ de dato 22. Oct. 1660.

Kropf Lajos.

Tokaji bor Franciaországban 1707/8-ban. Marquis de Ferriol, a portánál székelő francia követ leveleiben többször ír a tokaji borról. Mutatványul közlöm a következő kivonatokat:

Testvérének 1707. jún. 11-én ezt írja: Várom vissza janicsárait Magyarországból és a Krimeából. Az előbbi hat hordó tokaji bort fog hozni magával“ (ide Perába).

M. Blondel de Sissonne úrnak 1707. nov. 8-án ezt írja: Többször irtam Olaszországon át Marquis de Torcynak. Küldök neki Martin kapitánynyal egy hordó tokaji bort, mely nagyon kitünő (trés-excellent); M. Lenoirhoz czímezem. Kérem tudja meg a marquistól, hogy mi módon küldje Martin kapitány a bort Párisba; hordóban-e vagy palaczkokban; majd bevárja feleletét, mielőtt útnak indítandja a bort. Ha ez a bor jó, bizony elég drága; itt (Perában) öt tallérnál többet (plus de cinq escus) kell fizetnem palaczkjáért s még ilyen áron sem kaphatok eleget belőle.“

M. Blondel de Jouvancourt úrnak 1707. nov. 8-án ezt írja: „Torcy marquisnak küldök egyszersmind egy hordó tokaji bort; Martin kapitány viszi el azt magával, Midőn átadtam neki azt, a legjobb bor volt, melyet valaha izleltem. Remélem, hogy jó állapotban kerül majd el Párisba. Meg vagyok győződve, hogy Torcy marquis meg fog neki örülni és becsületet fog vallani vele.“

Testvérének 1707. decz. 20-áról: „Martin kapitány egy harmadik hordó tokaji bort visz magával Torcy marquis számára. Soha sem hallottam, hogy hordóból zavaros állapotban lefejtett bor a palaczkokban kiderült volna. Ha jó bor kell, úgy annak a hordóban (sur la lie) kell kiderülnie. Jouvancourt és Lenoir urak hibája volt, hogy az első hordó bort zavaros állapotában fejtették le palaczkokban. Nagyon bajosan fog sikerülni, hogy egy más hordót küldhessek innen. Az utolsó, melyet Martin kapitánynyal küldöttem, igen kitünő (trés excellent).

M. Blondel de Jouvancourt úrnak 1708. aug. 6-áról.

„Fölötte kételkedem, vajjon lehetséges-e jó tokaji bort tengeren küldeni, hacsak nem palaczkokban. Az enyémet vastag üvegpalaczkokban tartom; ezt még meg akarom kísérteni. Ez a bor óriási összegekbe kerül nekem (à des sommes immenses); szegyenelném bevallani az árát.“

Ugyanannak 1708. nov. 26-áról. „Nem tudom, valljon megküldötte-e Torcy marquisnak a magyar bort; mindazt, amit itt megittunk, csodálatraméltónak (admirable) találtuk, talán egy hordó kivételével, mely kissé megsavanyodott. Ujabb szállitmányt ígértek meg nekem, de Ibrahim a belgrádi pasa hiányzik nekünk és nem tudom még, hogyan fogunk boldogulni az új pasával, Alival, ámbár elég barátságos viszony állott fön köztünk Temesvárott.“ (Correspondance du Marquis de Ferriol, ambassadeur de Louis XIV. à Constantinople Anvers 1870.)

Ferriol marquis, mint tudjuk, az előbbi portai francia követ, M. de Chateauneuf megbízottja gyanánt tartózkodott hazánkban Tökölyi fejedelem mellett, mielőtt honfiktársát kitérta állásából a török udvarnál.

Kropf Lajos.

Vizafogó Vác és Buda között 1528-ban. Pemfflinger István a budai vár udvarbírája — mint a kir. helytartó és a tanácsosok írják 1528. szept. 17-én Ferdinándnak — Buda és Vác között nagy víza- és hal-fogót építtetett, hogy ő felsége hasznát így is növelje. E víza-fogó („quam nostri zęgyem dicunt“) azonban rengeteg kárt okoz másoknak. A komáromi nagy víza-fogó, mely háromszor annyi jövedelmet hajt a királynak, mint a vác—budai, teljesen tönkremegy. Így fog járnai a gutai is. Pedig az egész város lakossága Komáromban ebből él s azonkívül az esztergomi érseknek és káptalannak több mint 1000 forint jövedelmet hajt. Tönkremennek a többi egyházak víza-fogói is, mert a míg a vác—budai szegye áll, a víza még Komáromig sem juthat el többé. Már Ulászló király tisztjei is építettek Buda és Vác között, a mostaninak helyén „clausura“-t, de mikor kitérte, mennyi kárt okoz a felső Duna szakaszán, megsemmisítették.

A kir. helytartó és a tanácsos urak, a fentebbi okok miatt, kérve kérik a királyt, rontassa el a Pemfflinger építette víza-fogót. 1528-ban szept. 18-án Pál esztergomi érsek hasonló kérelemmel járult a király elé s különösen Guta érdeke miatt szállott sikra. Ha a vác—budai szegyet — ugymond — el nem rontják, Guta város egész lakosságát koldusbotra juttatják. (A bécsi cs. és kir. udvari, házi és állami levéltárban: Hungarica.) A következő években már nyomát sem találjuk többé e víza-fogónak, valószínű tehát, hogy Ferdinánd meghallgatván tanácsosai fölterjesztését, elrontatta a víza-fogót.

Dr. T. S.

Török rabok ára 1629-ben. Pálffy Istvánnak négy török rabja lévén, a magyar kamara, a király óhajára felszólította őt, hogy illő váltásért bocsássa őket szabadon. Pálffy a fölszólításra roppant magas árt